

INHOUD

AAN DE LEZER	9
EERSTE VOORDRACHT	II
<i>Stuttgart, zondag 12 juni 1921</i>	
Hoe wordt dat wat in het onderwijs ontwikkeld is, tot blijvend bezit? Herinneren. Gevoelens, humor, verwachting enzovoort als hulp bij het herinneren. Kognitief onderwijs en zelfwerkzaamheid. De school als samenhangend organisme. Het in verband brengen van het lichamelijke met het geestelijke. Gezondmakende werking van het onderwijs.	
TWEDE VOORDRACHT	33
<i>13 juni 1921</i>	
Voorstellen, oordelen, konkluderen; de samenhang daarvan met hoofd, armen, benen en voeten; met etherlichaam, astraallichaam en Ik. Hoofd en ledematen; hun relatie tot kosmos en aarde. Overerving. Samenhang tussen het fysiek-lichamelijke en het zielegeestelijke deel van de mens. 'Kosmische' en 'aardse' kinderen. Geschiedisonderwijs. Objektiviteit. Gymnastiek. Over de voorbereiding van de leraar.	

DERDE VOORDRACHT

51

14 juni 1921

Aanpassing van het onderwijs aan het leven van het kind. Inwerking op de wezensdelen tijdens waken en slapen. Euritmie. Muziek. Natuurkunde. Geschiedenis. Het op elkaar afstemmen van de vakken. Vormgeving van de lessen met het oog op de drieledige mens. Handvaardigheidsvakken en oordeelsvermogen. Ruimtelijk bewustzijn in het aardrijkskundeonderwijs. Rekening houden met het tijds-aspekt in het geschiedenisonderwijs. Door het buiten beschouwing laten van de slapende mens voed je automaten op.

VIERDE VOORDRACHT

69

15 juni 1921

De school als organisme. Samenhang van het fysiek-lichamelijke met het ziele-geest-aspekt. Lichamelijke activiteit – voorstellende activiteit. Schrijven, lezen, luisteren naar verhalen. Bij geestelijke denkactiviteit wordt speciaal een appèl gedaan op het lichaam. Zoutafzetting. Invloed van interesse en verveling. Door euritmie en zingen wordt het geestelijke uit de ledematen bevrijd. Fantasierijke en fantasiearme kinderen. Opvoeden: ingrijpen in de vrijheid van de mens. Uit het hoofd leren. Handwerkonderwijs.

VIJFDE VOORDRACHT

89

16 juni 1921

De ommezwaai in het 14e, 15e levensjaar. De worsteling om een verhouding tot het fysieke te krijgen. Differentiatie van de wezensdelen bij jongens en bij meisjes; hoe zich dat uiterlijk manifesteert. Erotiek. Gevoel voor schoonheid, versterken van moreel-religieuze gevoelens. Verschillen in de manier van aanspreken van jongens en meisjes in de puberteit. Schaamtegevoel. Humor. Idealen, voorbeelden. Het onderwijs moet leiden tot het begrijpen van het leven. Het leerplan van de 10e klas.

ZESDE VOORDRACHT

107

17 juni 1921

De opvoeding van de kinderen in de puberteit vraagt van de leraar een diepere fundering en begrip van de wereld. Karakteristiek van de stromingen in de huidige pedagogie. Interesse voor de huidige stromingen als voorwaarde voor de opvoeding van de jonge mensen van 14, 15 jaar. De jeugdbeweging. Verhouding tot en begrip van de verschillende leeftijden bij de Grieken. Het falen van de natuurwetenschap wat betreft het leveren van een mens- en wereldbeeld. De oorzaak waardoor we de jeugd niet kunnen bereiken. De vier elementen bij de Grieken.

ZEVENDE VOORDRACHT

131

18 juni 1921

Relatie tussen mensen van verschillende leeftijden. Door niet te letten op fijnzinnigheden ontstaat een kloof tussen mensen. Voorbeelden van een het-leven-omvattend begrip van de natuur in plant, dier, mens en kosmos. Geesteswetenschappelijk doordringen van het gevoelsleven als brug naar het begrijpen van de 14-, 15-jarigen.

ACHTSTE VOORDRACHT

149

19 juni 1921

De hang naar idealen in het 14e, 15e levensjaar. Zelf gekozen autoriteit. Oordeelsvorming. Over eiwit. De moderne wetenschap en universiteit. De nabootsing van het kind: voortzetting van voorgeboortelijke activiteit. Ontwikkeling van de waarheidszin. Het 9e levensjaar. Ontwikkeling van schoonheidszin. Liefde en plicht. Omvorming van de autoriteitsrelatie. Slotwoorden. Meditatie voor leraren.

VRAAGSTUKKEN OMTRENT DE KONSTITUTIEVAN HET SCHOOLKIND – *Michaela Glöckler*

171

NAWOORD – *Hugo Pronk*

201

AANTEKENINGEN BIJ DEZE UITGAVE	225
AANTEKENINGEN BIJ DE TEKST	227
LITERATUUR	233
RUDOLF STEINER OVER DE VERSLAGEN VAN DE VOORDRACHTEN	235